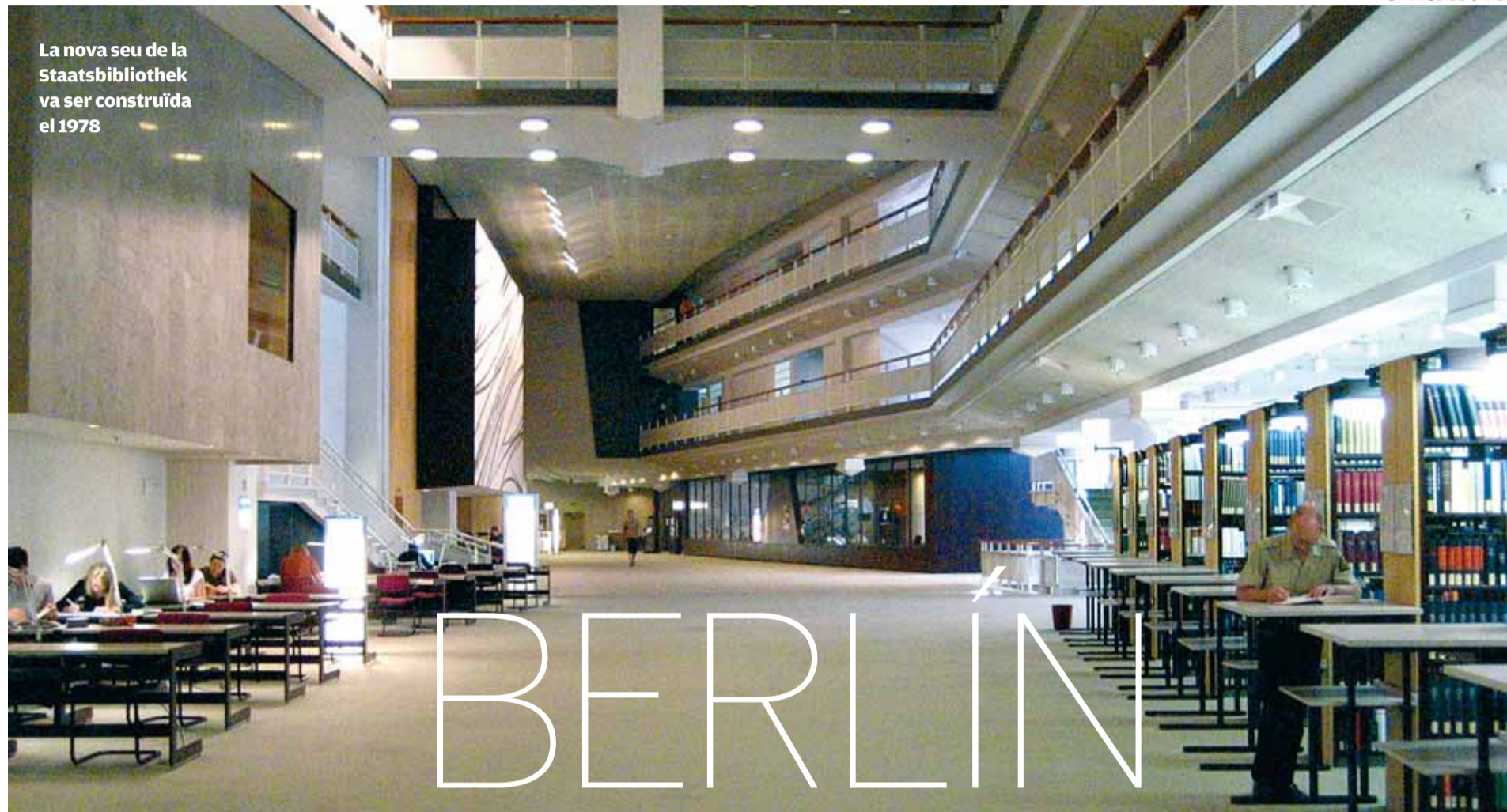

L'aportació catalana a les grans biblioteques

STAATSBIBLIOTHEK

La nova seu de la Staatsbibliothek va ser construïda el 1978

Isaac Lluch

En Roger no és català. De fet, no es diu /Rugé/sinó /Ró:ga/. És alemany, de Frankfurt, però només el delata el seu cognom (Friedlein). Ni la seva aparença física (moreno i d'estatura mitjana) ni, en absolut, el seu accent, fan intuir els seus orígens. Parla un català estàndard immaculat. "Vaig ser de la primera promoció d'Erasmus que va anar a Barcelona", diu somrient. Però el secret de la seva catalanofília cal buscar-lo en la seva devoció per les llengües romàniques. En Roger és doctor de la Freie Universität de Berlín, on imparteix classes de literatura catalana. Encara ara investiga per ampliar els seus coneixements filològics, així que és molt habitual trobar-lo per l'edifici de la Staatsbibliothek, al número 33 de la Potsdamer Strasse. Ningú com ell, doncs, per fer un tomb per la biblioteca general més important d'Alemanya i valorar-hi la presència d'obres catalanes.

La Staatsbibliothek, popularment coneguda com la *Stabi*, té dues seus a la capital del país. La més antiga, a Unter den Linden, va ser construïda com a patrimoni cultural prussià fa prop de 350 anys. El creixement de la biblioteca va ser interromput per la Sege-

na Guerra Mundial -encara una part molt important d'obres està desapareguda o repartida per territori exsoviètic i així consta quan consultes el catàleg-. Des del 1992, però, la vella Staatsbibliothek va quedar unida a la construïda el 1978 a la Potsdamer Strasse.

No hi ha, pròpiament dita, una Biblioteca Nacional a Alemanya. Aquesta institució està federalitzada mitjançant una xarxa que inclou altres centres d'arreu del país i que es reparteixen les funcions.

Per aquesta delimitació d'especialitats, a la Stabi ni tan sols hi ha el fons més ampli de literatura catalana que es pot trobar a Berlín. Prou que ho sap en Roger Friedlein. A la biblioteca de l'Institut de Filologia Romànica de la Freie Universität hi ha més obres catalanes (unes 6.000) que no pas a la Stabi. Encara ho supera la Biblioteca Catalana de la Goethe-Universität de Frankfurt -que s'abasta directament de la Fira del Llibre de la ciutat-, amb uns 37.000 volums en llengua catalana.

6.000 llibres en català

Però qui s'endú la palma a Berlín és l'Institut Iberoamericà, que comparteix edifici precisament amb la Stabi de la Potsdamer Strasse. L'Ibero és la biblioteca especialitzada en cultura iberoamericana que compta amb el fons més gran a Europa i la literatura catalana forma part de la seva àrea d'interès. Fins al punt que dis-

posa d'uns 60.000 llibres publicats a Catalunya, Balears i València, escrits en català i espanyol, al voltant de 6.000 en llengua catalana, 100 títols de revistes en llengua o de temes catalans, 4.000 volums de revistes catalanes, una col·lecció de mapoteca i al voltant de 1.000 discos, cintes i CD amb intèrprets o música catalanes.

"La Stabi no compra més llibres de les llengües peninsulars perquè sap que té l'Ibero al costat", raona en Roger, que adverteix que, si bé la quantitat de bibliografia catalana no pot quedar referida "amb un clic per ordinador", Berlín pot estar satisfeta de la qualitat dels llibres de literatura catalana de què gaudeix. "Un pot escriure des d'aquí una tesi molt ben fornida. Sé de filòlegs catalans molt interessats a completar a Berlín les seves investigacions", apunta amb veu baixa, tant per no ofendre ningú en la comparació com per no molestar cap lector de la biblioteca.

Amb en Roger de guia cultural és fàcil localitzar la presència del català a la Stabi. I això que el centre, dissenyat per Hans Scharoun, és d'una arquitectura àmplia i acull uns 700 usuaris diaris. La Staatsbibliothek de la Potsdamer Strasse, a part de ser el refugi dels àngels que apareixen a la pel·lícula *El cel sobre Berlín*, de Wim Wenders, és referència d'estudi per a multitud d'arquitectes. Scharoun, amb aplicació del *feng shui* inclosa,

Hi ha poques obres catalanes a la vista, tret d'algunes de consulta

aconsegueix crear un autèntic paisatge de lectura. En Roger coneix perfectament la ubicació de l'importantíssim fons sobre Europa de l'Est que té la biblioteca, o de temàtica oriental, o la mapoteca i l'àrea de manuscrits -una de les més rellevants del món, amb documents dels millors compositors musicals de la història.

Però, ai las, on són les obres catalanes? Ben amagades. "Només hi ha obres de consulta a la vista. Es veuen menys fons que a la Nacional de París", confirma en Roger. Efectivament, onze volums d'*Història de la literatura catalana* (Ariel), amb exemplars barrejats del 1993 i altres del 1964; llibres de gramàtica, diccionaris, però cap escriptor representat als prestatges. És una tònica entre les obres de llengües romàniques. La presència d'autors castellans es redueix a Miguel de Cervantes, amb un *Quixot*, i Federico García Lorca, amb unes *Obras completas*.

La Staatsbibliothek té un altre inconvenient: és tan monumental com lenta. "Un llibre que hagi demanat a les 11 del matí te'l poden portar a les 5 de la tarda. Però almenys pots consultar deu llibres simultàniament i treure'n fins a 20. És més pràctic que a la de París, on es compliquen totes les comandes", xiuxiueja en Roger sense voler ferir ni desconcentrar ningú. Tarannà ben català, aquest de prevenir queixes...*